

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 1-18

«БЕКІТЕМІН»

Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ
ұлттық өнер академиясы қабылдау
комиссиясының төрағасы

А. Жүдәбаев
 А. Жүдәбаев
 (2024 жылғы «*30*» «*05*» № *11*
 Ғылыми кеңес хаттамасы)

**6B02192 «АКТЕРЛІК ӨНЕР» БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ
 БОЙЫНША 2024-2025 ОҚУ ЖЫЛЫНЫҢ
 ТАЛАПҚЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ
 ЕМТИХАНДАРДЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы, 2024 ж.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 2-18

Құрастырушы:

Кажнабиева Б.А. – «Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының меңгерушісі

Карамолдаева Д.О. – «Музыкалық театр» кафедрасының меңгерушісі

«Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының мәжілісінде қарастырылды

« 04 » мамыр 2024 жыл № 10 хаттама

«Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының меңгерушісі Кажнабиева Б.А.

«Музыкалық театр» кафедрасының мәжілісінде қарастырылды
« 06 » мамыр 2024 жыл № 10 хаттама

«Музыкалық театр» кафедрасының меңгерушісі Карамолдаева Д.О.

«Театр өнері» факультетінің Академиялық сапа кеңесінде бекітілді
« 15 » 05 2024 жыл № 10 хаттама

Факультеттің АСК төрайымы Бельжанова К.А.

КЕЛІСІЛДІ:

«Театр өнері»
факультетінің деканы

Кульсеитова М.А.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 3-18

**6B02192 – «АКТЕРЛІК ӨНЕР» білім беру бағдарламасы
 «ДРАМА ТЕАТРЫ ЖӘНЕ КИНО АРТИСІ»
 білім беру бағдарламасының бейіні
 (қазақ, неміс тобы)**

1. Емтихан өткізудің мақсаты мен міндеттері

Қабылдау емтиханының мақсаты талапкерлердің негізгі бейінді аспектілер (пәндер) бойынша білімдері мен іскерліктерін, актердің мамандығын меңгеруге әлеуетті қабілеттіліктерін анықтау болып табылады.

Қабылдау емтиханының міндеттері:

- талапкердің тәжірибелік дайындық деңгейін бағалау;
- талапкерлердің актерлік қабілетін, бейнелі түрде ойлау жүйесін, суырыпсалмалық мүмкіндігін, сахнадағы еркіндігін, көркемдік интуициясын, байқампаздығын, талғамын, стильді сезіне білуін, шығарманың мәнін түсіне білу деңгейін т.б. анықтау;
- талапкердің әншілік дауыс диапазонын, музыканы есту (дыбыстардың таза үнделуі, ырғақты сезінуі) және есте сақтау қабілеттілігін (қысқа әуендерді қайталап айту), интонация және дикция тазалығын анықтау;
- талапкердің қимыл-координациясын, музыкалық екпін-ырғақты сезінуін, реакциясын, зейінін анықтау;
- талапкердің дайындық деңгейіне, актерлік шеберлігіне және қабілеттілігіне қойылатын талаптарға сәйкестігін белгілеу.

2. Шығармашылық емтихандар:

1. Актер шеберлігі және сахна тілі;
2. Би және вокал.

1-шығармашылық емтихан
Актер шеберлігі және сахна тілі

Талапкер өз қалауы бойынша әр түрлі жанрдағы әдеби шығармалардан үзінділерді (проза, өлең, мысал, сатира, юмор) жатқа оқу керек. Ұсынылған шартты жағдайға байланысты этюд құрайды және әрекет етеді. Қабілеті мен тапқырлығы тексеріледі.

Талапкер тыңдаушыға автордың ой-толғанысын жеткізе білуі тиіс. Әрбір мәтін таза және анық болуы керек.

* Проза (жатқа оқу)

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 4-18

Келесі авторлардың прозалық шығармаларынан үзінділерді оқуға болады:
 М.Әуезов, Ғ.Мүсірепов, А.Чехов, Н.Гоголь, Ә.Кекілбаев, С.Мұқанов,
 Қ.Жұмаділов, Д.Исабеков, М.Мағауин, О.Бөкей, т. б.

* Поэзия (жатқа оқу)

Келесі авторлардың поэзиясынан өлеңдер оқуға болады: А.Құнанбаев,
 М.Өтемісов, М.Жұмабаев, С.Торайғыров, М.Мақатаев, Ұ.Есдәулетов,
 Б.Жақып, т. б.

* Мысал, сатира, фельетон (жатқа оқу)

Келесі авторлардың шығармаларынан оқуға болады: С.Дөнентаев,
 А.Токмағанбетов, О.Әубәкіров, Қ.Ілиясов, Т.Кенеев, Ә.Несин, И.Крылов
 (Абай немесе А.Байтұрсынов аудармасы), К.Әмірбеков және т. б.;

*Этюд (басы мен соңы бар шағын оқиғалы өмірлік құбылыстың сахналық
 көрінісі): этюд жануарлардың, адамның жүріс-тұрысы мен қимылының
 ерекшеліктері бойынша құрылуы тиіс.

* Пародия (әзіл, сатира, шарж, ирония) (жатқа оқу)

* сөйлеу мәнері, дауыс тембрі және әуенділігі.

Талапкерлердің білім деңгейін тексеру мақсатында, өнер түрлеріне
 байланысты мәселелер бойынша (театр, кино, музыка, би, кескіндеме және
 әдебиет) әңгіме-сұхбат жүргізіледі.

Коллоквиум (ауызша емтихан).

Талаптары:

Талапкердің жалпы және интеллектуалдық деңгейінің болуы,
 шығармашылық әлеуеті, отандық және шетелдік спектакльдерді, танымал
 режиссерлерді, актерлерді, білуі, сондай-ақ драма театры саласынан
 хабардар екенін көрсете алуы бағаланады.

II -шығармашылық емтихан

Би және вокал

Талапкер бір вокалдық шығарма және би орындауы керек:

1. Казак немесе орыс халық әндері, ретро әндер, т.б. өз қалауы бойынша
2. Би (классикалық, халық немесе заманауи) өз қалаулары бойынша.

Вокалдық шығармаларды орындау барысында талапкердің музыканы
 есту қабілеті, әншілік дауысының қуаттылығы, тембрінің құлаққа
 жағымдылығы, дауыс тембрі және диапазоны, интонация тазалығы.

Міндетті талап - сөйлеудің және дауыстың органикалық ақауларының
 болмауы.

Би – емтиханның бұл кезеңінде талапкердің қимыл координациясы,
 серпінділігі, екпін-ырғақты сезінуі, реакциясы, зейіні тексеріледі.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 5-18

Шығарма фортепианоның сүйемелдеуімен орындалады. Концертмейстермен емтиханға дейін консультация уақытында кездесуі керек.

Домбыра, гитара, фортепиано т.б. аспаптарында ойнаушылар өздерін сүйемелдей алады.

3. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Актерлік шеберлік бойынша:

1. Кнебель, М.О. действенном анализе пьесы и роли [Текст] / М. Кнебель.- М: ГИТИС, 2018.- 216 с. ISBN 978-5-91328-269-9
2. Пансо, В. Труд и талант в творчестве актера [Текст] / Вольдемар Пансо.- М.: ГИТИС, 2013.- 228 с. ISBN 978-5-91328-080-0
3. Театр. Актер. Режиссер [Текст]: краткий словарь терминов и понятий / сост. Савина А.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2018.- 352 с. ISBN 978-5-8114-0952-5
4. Сценическое действие [Текст]: Сборник / Сост. Ливнев Д.Г.- М: ГИТИС, 2018.- 178 с. ISBN 978-5-91328-249-1
5. Станиславский, К.С. Работа актера над собой в творческом процессе переживания [Текст]: Дневник ученика / Константин Сергеевич Станиславский.- СПб.: Азбука, Азбука-Аттикус, 2017.- 512 с. ISBN 978-5-389-09549-6
6. Шихматов, Л.М. Сценические этюды [Текст]: Учебное пособие / Л.М. Шихматов, В.К. Львова.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2014.- 320 с. ISBN 978-5-8114-1875-2
7. Васильев, Ю.А. Уроки сценической речи: Магия импровизации [Текст]: Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- СПб.: СПбГАТИ, 2015.- 280 с. ISBN 978-5-88689-106-5
8. Станиславский, К.С. Работа актера над собой [Текст] / Константин Сергеевич Станиславский.- М: АСТ, 2018.- 480 с. ISBN 978-5-17-405462-5
9. Шестакова, Е. Говори красиво и уверенно [Текст]: Постановка голоса и речи / Евгения Шестакова.- СПб: Питер, 2020.- 192 с. ISBN 978-5-4461-1056-8
9. Бармак, А.А. Семь шагов к театру [Текст] / А.А. Бармак.- М: ГИТИС, 2016.- 246 с. ISBN 978-5-91328-211-8
10. Байсеркұлы М. «Сахна және актер» «Ана тілі» 1993 ж.
11. Рахимов Ә. «Пьесадан қойылымға дейін» «Тарих тағылымы» 2010 ж.
12. Режиссер шеберлігі [Мәтін]: оқу құралы / Әубәкір Рахимов.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы ҚҰӨА, 2015.- 278 б. ISBN 978-601-265-210-9

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 6-18

Вокал бойынша:

1. Кожабаяев, Б. Сборник репертуарных сочинений для баса [Текст]: сборник / Беймбет Кожабаяев.- Алматы: Құрманғазы атындағы Қазақ Ұлттық консерваториясы, 2019.- 354 с.- (рухани жаңғыру). ISBN 979-0-803856-72-0
2. Бөкенов, Б. Тенор дауысты әншілерге арналған оқу-әдістемелік құрал [Мәтін]: хрестоматия / Болатбек Бөкенов.- Алматы: Time New Roman, 2018.- 89б. ISBN 978-601-209-179-1
3. Қазақстан композиторының романстар жинағы [Мәтін]: оқу құралы / құраст. Г.Г.Сапарғалиева, Д.З.Уашев және т.б.- Алматы: Мерей, 2016.- 104 б. ISBN 979-0-803855-69-3
4. Жабағин, Ж. Вокал өнеріндегі пайдалықаидалар мен қазақ сазгерлерінің әндері [Мәтін] / Жұмат Жабағин.- Алматы: Т.Жүргенов атын.ҚазҰӨА, 2019.- 73 б. ISBN 978-601-265-343-4
5. Алқоңыр [Мәтін]: Қоңыр дауысты әнші актерлерге арналған концерттік репертуар / құрас.Ж.Жабағин.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық өнер Академиясы, 2013.- 210б. ISBN 978-601-265-117-1

4. Актер шеберлігі және сахна тілі пәні бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері

43-50 балл ("5" – өте жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, сахналық сенім мен сезім шындығын, дауыстың әдемі тембрін, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты жақсы сезінетін, есту қабілеті жоғары, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

37-42 балл ("5-" – өте жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, сахналық сенім мен сезім шындығын, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты жақсы сезінетін, есту қабілеті жоғары, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

31-36 балл ("4+" – жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты жақсы сезінетін, есту қабілеті жеткілікті, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

26-30 балл ("4" – жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық сенім мен сезім шындығын, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты жақсы сезінетін, есту қабілеті жеткілікті, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 7-18

21-25 балл ("4-" – жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті орташа, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

16-20 балл ("3+" – қанағаттанарлық) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментін көрсете алатын, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті орташа.

11-15 балл ("3" – қанағаттанарлық) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті орташа.

5-10 балл ("3-" – қанағаттанарлық) – актерлік қабілеттілігі бар, диапазоны бір октавадан төмен, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті нашар, тілінде кейбір кемшіліктері барталапкерге қойылады.

0-4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) – актерлік қабілеттілігі жоқ, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті нашар, тіл мүкістігі бар талапкерге қойылады.

10 балл ("3" – қанағаттанарлық), 4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) жинаған талапкер ақылы оқу түріне қабылданбайды.

II -шығармашылық емтихан

Би және вокал

пәні бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері

43-50 балл ("5" – өте жақсы) – Табиғи дауыс күші өте жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жоғары, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), әншілік дауыс диапазоны 1-1,5 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Қозғалыстың еркін және жеңілдігі, ырғақты сезінуі және музыкалылығы, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

37-42 балл ("5 -" – өте жақсы) – Табиғи дауыс күші өте жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жоғары, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), әншілік дауыс диапазоны 1-1,5 октава көлемінде.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 8-18

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Еркін қозғалыс, ырғақты және музыканы сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

31-36 балл ("4+" – жақсы) – Табиғи дауыс күші жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жоғары, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), әншілік дауыс диапазоны 1 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Еркін қозғалыс, ырғақты сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

26-30 балл ("4" – жақсы) – Табиғи дауыс күші жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жеткілікті, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), әншілік дауыс диапазоны 1 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Ырғақты және музыканы сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

21-25 балл ("4 -" – жақсы) – Табиғи дауыс күші жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығармашылық даралығы жеткілікті, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), әншілік дауыс диапазоны 1 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Ырғақты және музыканы сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

16-20 балл ("3+" – қанағаттанарлық) – Табиғи дауыс күші орташа (вокалдық тыныс алуды меңгермеген), кейде интонациясы таза емес, ноталық мәтінді дұрыс айтады, музыкалық қабілеті орташа, әншілік дауыс диапазоны 1 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Ырғақты сезінуі, қозғалыс координациясы, эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

11-15 балл ("3" – қанағаттанарлық) – Табиғи дауыс күші орташа, дем тірегі жоғары және қысқа, интонациясы көбіне таза емес, ноталық мәтінде көптеген ырғақтық қателіктер бар, музыкалық қабілеті орташа, әншілік дауыс диапазоны 1 октавадан төмен.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 9-18

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Қозғалыс координациясы және пластикасы нашар, бірақ ырғақтық және эмоциялық мәнерлікті сезінеді.

5 -10 балл ("3" – қанағаттанарлық) – Дыбыс биіктігін ажырата алмайды, интонациясы таза емес, музыкалық шығармаларды формальді түрде орындайды.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Пластикасы және ырғақты сезінуі нашар, қозғалыс координациясы жоқ, бірақ эмоциялық мәнерлікті сезінеді.

0-4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) – Дыбыс биіктігін ажырата алмайды, музыкалық есту қабілеті нашар. Табиғи дауысын және музыкалық есту қабілетін әрі қарай дамыту перспективасы шамалы.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Пластикасы және ырғақты сезінуі нашар, қозғалыс координациясы, эмоциялық мәнерлігі жоқ.

10 балл ("3" – қанағаттанарлық), 4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) жинаған талапкер ақылы оқу түріне қабылданбайды.

**БВ02192 – «АКТЕРЛІК ӨНЕР» білім беру бағдарламасы,
«МУЗЫКАЛЫҚ ТЕАТР АРТИСІ»
білім беру бағдарламасының бейіні
(қазақ тобы)**

1. Емтихан өткізудің мақсаты мен міндеттері

Қабылдау емтиханының мақсаты талапкерлердің негізгі бейінді аспектілер (пәндер) бойынша білімдері мен іскерліктерін, актердің мамандығын меңгеруге әлеуетті қабілеттіліктерін анықтау болып табылады.

Қабылдау емтиханының міндеттері:

- талапкердің тәжірибелік дайындық деңгейін бағалау;
- талапкерлердің актерлік қабілетін, бейнелі түрде ойлау жүйесін, суырыпсалмалық мүмкіндігін, сахнадағы еркіндігін, көркемдік интуициясын, байқампаздығын, талғамын, стильді сезіне білуін, шығарманың мәнін түсіне білу деңгейін т.б. анықтау;
- талапкердің әншілік дауыс диапазонын, музыканы есту (дыбыстардың таза үнделуі, ырғақты сезінуі) және есте сақтау қабілеттілігін (қысқа әуендерді қайталап айту), интонация және дикция тазалығын анықтау;
- талапкердің қимыл-координациясын, музыкалық екпін-ырғақты сезінуін, реакциясын, зейінін анықтау;

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 10-18

- талапкердің дайындық деңгейіне, актерлік шеберлігіне және қабілеттілігіне қойылатын талаптарға сәйкестігін белгілеу.

2. Шығармашылық емтихандар

1. Актер шеберлігі және сахна тілі;
2. Вокал және би.

1-шығармашылық емтихан Актер шеберлігі және сахна тілі

Талапкер өз қалауы бойынша әр түрлі жанрдағы әдеби шығармалардан үзінділерді (проза, өлең, мысал, сатира, юмор) жатқа оқу керек. Ұсынылған шартты жағдайға байланысты этюд құрайды және әрекет етеді. Қабілеті мен тапқырлығы тексеріледі. Талапкер тыңдаушыға автордың ой-толғанысын жеткізе білуі тиіс. Әрбір мәтін таза және анық болуы керек.

*Проза (жатқа оқу)

Келесі авторлардың прозалық шығармаларынан үзінділерді оқуға болады: М.Әуезов, Ғ.Мүсірепов, А.Чехов, Н.Гоголь, Ә.Кекілбаев, С.Мұқанов, Қ.Жұмаділов, Д.Исабеков, М.Мағауин, О.Бөкей, т. б.

* Поэзия (жатқа оқу)

Келесі авторлардың поэзиясынан өлеңдер оқуға болады: А.Құнанбаев, М.Өтемісов, М.Жұмабаев, С.Торайғыров, М.Мақатаев, Ұ.Есдәулетов, Б.Жақып, т. б.

*Мысал, сатира, фельетон (жатқа оқу)

Келесі авторлардың шығармаларынан оқуға болады: С.Дөнентаев, А.Тоқмағанбетов, О.Әубәкіров, Қ.Ілиясов, Т.Кенеев, Ә.Несин, И.Крылов (Абай немесе А.Байтұрсынов аудармасы), К.Әмірбеков және т. б.;

*Этюд (басы мен соңы бар шағын оқиғалы өмірлік құбылыстың сахналық көрінісі): этюд жануарлардың, адамның жүріс-тұрысы мен қимылының ерекшеліктері бойынша құрылуы тиіс.

* Пародия (әзіл, сатира, шарж, ирония) (жатқа оқу)

* сөйлеу мәнері, дауыс тембрі және әуенділігі.

Талапкерлердің білім деңгейін тексеру мақсатында, өнер түрлеріне байланысты мәселелер бойынша (театр, кино, музыка, би, кескіндеме және әдебиет) әңгіме-сұхбат жүргізіледі.

1. Коллоквиум (ауызша емтихан).

Талаптары:

Талапкердің жалпы және интеллектуалдық деңгейінің болуы, шығармашылық әлеуеті, отандық және шетелдік спектакльдерді, танымал

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 11-18

режиссерлерді, актерлерді, білуі, сондай-ақ драма театры саласынан хабардар екенін көрсете алуы бағаланады.

II -шығармашылық емтихан ***Вокал және би***

Талапкер әртүрлі сипаттағы екі вокалдық шығарма және би орындауы керек:

1. Қазақ немесе орыс халық әндері, ретро әндер
2. Қазақстан немесе шетел композиторларының әндері, романстары, классикалық шығармалары.
3. Би (классикалық, халық немесе заманауи) өз қалаулары бойынша.

Вокалдық шығармаларды орындау барысында талапкердің музыканы есту қабілеті, әншілік дауысының қуаттылығы, тембрінің құлаққа жағымдылығы, дауыс тембрі және диапазоны, интонация тазалығы.

Міндетті талап - сөйлеудің және дауыстың органикалық ақауларының болмауы.

Би – емтиханның бұл кезеңінде талапкердің қимыл координациясы, серпінділігі, екпін-ырғақты сезінуі, реакциясы, зейіні тексеріледі.

Шығарма фортепианоның сүйемелдеуімен орындалады. Концертмейстермен емтиханға дейін консультация уақытында кездесуі керек.

Домбыра, гитара, фортепиано т.б. аспаптарында ойнаушылар өздерін сүйемелдей алады.

3. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Актер шеберлігі бойынша:

1. Кнебель, М.О. действенном анализе пьесы и роли [Текст] / М. Кнебель.- М: ГИТИС, 2018.- 216 с. ISBN 978-5-91328-269-9
2. Пансо, В. Труд и талант в творчестве актера [Текст] / Вольдемар Пансо.- М.: ГИТИС, 2013.- 228 с. ISBN 978-5-91328-080-0
3. Театр. Актер. Режиссер [Текст]: краткий словарь терминов и понятий / сост. Савина А.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2018.- 352 с. ISBN 978-5-8114-0952-5
4. Сценическое действие [Текст]: Сборник / Сост. Ливнев Д.Г.- М: ГИТИС, 2018.- 178 с. ISBN 978-5-91328-249-1
5. Станиславский, К.С. Работа актера над собой в творческом процессе переживания [Текст]: Дневник ученика / Константин Сергеевич Станиславский.- СПб.: Азбука, Азбука-Аттикус, 2017.- 512 с. ISBN 978-5-389-09549-6

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 12-18

6. Шихматов, Л.М. Сценические этюды [Текст]: Учебное пособие / Л.М. Шихматов, В.К. Львова.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2014.- 320 с. ISBN 978-5-8114-1875-2
7. Васильев, Ю.А. Уроки сценической речи: Магия импровизации [Текст]: Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- СПб.: СПбГАТИ, 2015.- 280с. ISBN 9787-5-88689-106-5
8. Станиславский, К.С. Работа актера над собой [Текст] / Константин Сергеевич Станиславский.- М: АСТ, 2018.- 480 с. ISBN 978-5-17-405462-5
9. Шестакова, Е. Говори красиво и уверенно [Текст]: Постановка голоса и речи / Евгения Шестакова.- СПб: Питер, 2020.- 192 с. ISBN 978-5-4461-1056-8
9. Бармак, А.А. Семь шагов к театру [Текст] / А.А. Бармак.- М: ГИТИС, 2016.- 246 с. ISBN 978-5-91328-211-8
10. Байсеркұлы М. «Сахна және актер» «Ана тілі» 1993ж.
11. Рахимов Ә. «Пьесадан қойылымға дейін» «Тарих тағылымы» 2010 ж.
12. Режиссер шеберлігі [Мәтін]: оқу құралы / Әубәкір Рахимов.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы ҚҰӨА, 2015.- 278 б. ISBN 978-601-265-210-9

Вокал бойынша:

1. Кожабаяев, Б. Сборник репертуарных сочинений для баса [Текст]: сборник / Беймбет Кожабаяев.- Алматы: Құрманғазы атындағы Қазақ Ұлттық консерваториясы, 2019.- 354 с.- (рухани жаңғыру). ISBN 979-0-803856-72-0
2. Бөкенов, Б. Тенор дауысты әншілерге арналған оқу-әдістемелік құрал [Мәтін]: хрестоматия / Болатбек Бөкенов.- Алматы: Time New Roman, 2018.- 89б. ISBN 978-601-209-179-1
3. Қазақстан композиторының романстар жинағы [Мәтін]: оқу құралы / құраст. Г.Г.Сапарғалиева, Д.З.Уашев және т.б.- Алматы: Мерей, 2016.- 104 б. ISBN 979-0-803855-69-3
4. Жабағин, Ж. Вокал өнеріндегі пайдалықайдалар мен қазақ сазгерлерінің әндері [Мәтін] / Жұмат Жабағин.- Алматы: Т.Жүргенов атын.ҚазҰӨА, 2019.- 73 б. ISBN 978-601-265-343-4
5. Алқоңыр [Мәтін]: Қоңыр дауысты әнші актерлерге арналған концерттік репертуар / құрас.Ж.Жабағин.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық өнер Академиясы, 2013.- 210б. ISBN 978-601-265-117-1

4. Актер шеберлігі және сахна тілі пәні бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері

43-50 балл ("5" – өте жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, сахналық сенім мен сезім шындығын, дауыстың әдемі тембрін, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 13-18

жақсы сезінетін, есту қабілеті жоғары, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

37-42 балл ("5-" – өте жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, сахналық сенім мен сезім шындығын, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты жақсы сезінетін, есту қабілеті жоғары, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

31-36 балл ("4+" – жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты жақсы сезінетін, есту қабілеті жеткілікті, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

26-30 балл ("4" – жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық сенім мен сезім шындығын, жеткілікті диапазонын, ішкі табиғи органикасын, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты жақсы сезінетін, есту қабілеті жеткілікті, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

21-25 балл – "4-" – жақсы) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментті, импровизациялық қабілетін көрсете алатын, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті орташа, жеке шығармашылыққа икемді талапкерге қойылады.

16-20 балл ("3+" – қанағаттанарлық) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментін көрсете алатын, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті орташа.

11-15 балл ("3" – қанағаттанарлық) – актерлік қабілеттілікті, сахналық темпераментін көрсете алатын, физиологиялық тілдік кемшілігінсіз, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті орташа.

5 -10 балл ("3-" – қанағаттанарлық) – актерлік қабілеттілігі бар, диапазоны бір октавадан төмен, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті нашар, тілінде кейбір кемшіліктері барталапкерге қойылады.

0-4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) – актерлік қабілеттілігі жоқ, дауыс диапазоны бір октавадан төмен, екпін-ырғақты сезінуі, есту қабілеті нашар, тіл мүкістігі бар талапкерге қойылады.

10 балл ("3" – қанағаттанарлық), 4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) жинаған талапкер ақылы оқу түріне қабылданбайды.

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 14-18

**Вокал және би
пәні бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау
критерийлері**

43-50 балл ("5" – өте жақсы) – Табиғи дауыс күші өте жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жоғары, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), диапазоны 2 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Қозғалыстың еркін және жеңілдігі, ырғақты сезінуі және музыкалылығы, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

37-42 балл ("5 -" – өте жақсы) – Табиғи дауыс күші өте жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жоғары, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), диапазоны 1,5 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Еркін қозғалыс, ырғақты және музыканы сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

31-36 балл ("4+" – жақсы) – Табиғи дауыс күші жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жоғары, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), диапазоны 1,5 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Еркін қозғалыс, ырғақты сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

26-30 балл ("4" – жақсы) – Табиғи дауыс күші жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығарманың мәні мен мазмұны туралы түсінігі бар, шығармашылық даралығы жеткілікті, дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), диапазоны 1,5 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Ырғақты және музыканы сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, акробатикалық элементтерді, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

21-25 балл – "4 -" – жақсы) – Табиғи дауыс күші жақсы, дауыс бояуы құлаққа жағымды, көркемдік талғамы, шығармашылық даралығы жеткілікті,

	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҮЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06.2024
		30.05.2024 ж.
Бағдарлама Нормативтік құжат түрі		Бет 15-18

дауыс аппараты табиғатынан қысылыңқы емес (сіресіп қалу жоқ), диапазоны 1 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Ырғақты және музыканы сезінуі, қозғалыс координациясы, дене серпінділігі, пластикалық және эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

16-20 балл ("3+" – қанағаттанарлық) – Табиғи дауыс күші орташа (вокалдық тыныс алуды меңгермеген), кейде интонациясы таза емес, ноталық мәтінді дұрыс айтады, музыкалық қабілеті орташа, диапазоны 1 октава көлемінде.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Ырғақты сезінуі, қозғалыс координациясы, эмоциялық мәнерлікті жеткізе алуы.

11-15 балл ("3" – қанағаттанарлық) – Табиғи дауыс күші орташа, дем тірегі жоғары және қысқа, интонациясы көбіне таза емес, ноталық мәтінде көптеген ырғақтық қателіктер бар, музыкалық қабілеті орташа, диапазоны 1 октавадан төмен.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Қозғалыс координациясы және пластикасы нашар, бірақ ырғақтық және эмоциялық мәнерлікті сезінеді.

5-10 балл ("3" – қанағаттанарлық) – Дыбыс биіктігін ажырата алмайды, интонациясы таза емес, музыкалық шығармаларды формальді түрде орындайды.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Пластикасы және ырғақты сезінуі нашар, қозғалыс координациясы жоқ, бірақ эмоциялық мәнерлікті сезінеді.

0-4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) – Дыбыс биіктігін ажырата алмайды, музыкалық есту қабілеті нашар. Табиғи дауысын және музыкалық есту қабілетін әрі қарай дамыту перспективасы шамалы.

Биді орындау кезінде талапкер бишілік-пластикалық дағдыларды көрсете алуы тиіс. Пластикасы және ырғақты сезінуі нашар, қозғалыс координациясы, эмоциялық мәнерлігі жоқ.

10 балл ("3" – қанағаттанарлық), 4 балл ("2" – қанағаттанарлықсыз) жинаған талапкер ақылы оқу түріне қабылданбайды.